

Casal de la Dona (Antic Ajuntament)

Sant Adrià de Besòs

Ubicació

Comarca: Barcelonès
Lloc/Adreça: Sant Adrià Nord - Plaça de l'Església, 13
Alçada: 14

Coordenades:

Latitud: 41.434090141292
Longitud: 2.2145082010476
UTM Est (X): 434374
UTM Nord (Y): 4587245

Classificació

Número de fitxa 08194 - 16
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani Noucentisme
Segle XX
Estat de conservació Bo

Notes de conservació: El 2015 s'inicien les obres del Casal de la Dona, consistents en l'execució d'una nova coberta i la reforma de la part posterior, per tal de frenar el deteriorament de l'equipament i garantir la seva estabilitat. L'any 2021 es porten a terme les obres de consolidació dels forjats del primer pis, i de renovació de la planta baixa i de la façana.

Protecció Legal
Observacions protecció: BCIL, Ple Municipal del 23 de gener de 2003.
Número inventari Si (IPA)

Generalitat i altres inventaris

Accés Fàcil
Ús actual: Social
Titularitat Pública

Titular: Ajuntament de Sant Adrià de Besòs (Plaça de la Vila, 12 - 08930)
Autoria de la fitxa: Equip de treball de l'Arxiu Municipal de Sant Adrià de Besòs "Isabel Rojas Castroverde" (ASAB)
Data de registre de la fitxa: dv., 27/10/2017 - 02:00
Data de la darrera revisió: dv., 07/05/2021 - 01:00

Descripció

Edifici de planta quadrangular que fa cantonada amb la plaça de l'Església i el carrer Major. Consta de planta baixa i pis amb la coberta de teules àrabs a dues aigües i el carener paral·lel a la façana principal, que és la de la plaça. La façana de ponent fa de mitgera amb una altra casa de la plaça. El lliurament de l'edifici amb el terra està resolt mitjançant un sòcol, llis i continuu, en tot el perímetre. La transició entre la planta baixa i la planta noble, resta delimitada per una cornisa també perimetral. Un frontó semicircular coronament la façana principal. És d'arc carpanell, amb doble cornisa, la inferior més fina que la superior que és més elaborada perquè compleix la funció d'acroteri. Aquesta doble cornisa emmarcava a la part central i corbada el text pintat de "CASA CONSISTORIAL". La façana lateral està rematada mitjançant acroteri de triple curvatura recolzada sobre cornisa. Compositivament, la façana principal està formada per tres eixos de verticalitat. A la planta baixa, l'entrada principal situada a l'esquerra de la façana trenca la simetria del conjunt. Al costat dret hi ha les dues finestres protegides amb reixa metàl·lica. A la planta pis, hi trobem un balcó central que conserva la llosana original però se li ha substituït la barana, amb dues finestres als costats. Totes les obertures estan remarcades amb llindes decoratives en relleu de reminiscències manieristes lleugerament arquejades, amb arc tipus escarser. Les obertures de la façana lateral estan constituïdes per finestres rectangulars ressaltades amb faixa llisa i continua, d'aquestes cal destacar les dues finestres situades a l'extrem que són de mides diferents i que corresponen a un tram d'edifici que es devia annexionar amb posterioritat. En aquest tram la finestra de la planta baixa havia estat una porta d'entrada lateral i la finestra de la planta pis és més petita i d'un únic full. També cal fer esment dels tres respiralls situats a la part superior de la façana principal. De l'interior de l'edifici cal destacar l'escala d'accés a la planta pis, amb graons de pedra artificial i una barana de muntants de ferro treballat i pintat, a més d'un passamà de fusta. Al primer muntant de la barana, recolzat sobre el primer graó, cal sumar-hi un piló decoratiu de pedra artificial.

Observacions:

S'han realitzat petites reformes constants en l'edifici de les quals destaquem la intervenció del mestre d'obres senyor Joaquim Ayza i Roda, l'any 1925, i les realitzades el 2015 i 2021.

Història

Les primeres referències documentals que tenim de Sant Adrià de Besòs com a poble daten del 1012. El poble, doncs, neix al voltant d'un conjunt episcopal. Les primeres cases cal situar-les a l'actual carrer Nebot, Sant Bonaventura i carrer Major, durant la primera meitat del segle XVIII. Això formaria el que coneixem com a nucli antic. La primera edificació del carrer de l'Església 13, on actualment trobem el Casal de la Dona, caldria encabir-la en aquest context, tot i que no en trobem referències fins l'any 1883, quan passa a mans d'Agustí Lloberas Heredero. En aquell moment, era una casa de planta única. El 25 de maig de 1885, l'Ajuntament, fins aquell moment amb seu a l'antic hostal, va acordar fer una permuta per adquirir la caseta de la seva propietat, canviant-li aquesta per l'antic hostal, que tornà a agafar vida gràcies al nou propietari. És en aquest moment quan es construeix el primer pis i es reforma per tal de convertir-la en la Casa

Consistorial. Funcionà com a tal fins l'any 1956, quan es va traslladar a l'edifici Polidor. Durant aquest temps, va conviure amb altres usos, com ara l'escola municipal. Posteriorment es convertí en el jutjat municipal i el registre civil. A partir de l'any 1956, quan el consistori es trasllada, s'hi van instal·lar la "Jefatura local de FET i de les JONS" i la delegació Central Nacional-Sindicalista. Nou anys més tard, el 1965, després d'una reforma, l'edifici va començar a funcionar com a ambulatori. És l'any 1983 quan l'immoble va començar el seu ús com a Casal de la Dona, gestionat per l'associació de Dones de Sant Adrià, incloent aquestes activitats que es feien des de tres àrees: l'àrea d'expressió, l'àrea de cultura i l'àrea de serveis. Cap als anys 80, l'edifici també va acollir el Centre de Planificació Familiar. Deixà de fer-ho l'any 2007. El 1984 es va publicar el programa d'activitats del casal, on constaven tasques com educació maternal, elaboració de tapissos, ioga, català, assessoria jurídica i tall i confecció. El 1985 el Casal complia dos anys des de la seva inauguració, oferint, segons el butlletí municipal d'informació d'aquest mateix any, serveis diversos a les dones de la localitat a diferents àmbits, doncs es feien diferents tallers no només per promocionar-se culturalment, sinó per crear inquietuds i qüestions sobre la seva situació com a dones i el paper que tenien a la societat. Des del Casal es treballaven els factors de la marginació, la desigualtat i la discriminació femenines des de les perspectives individual i col·lectiva. Així, els hi preocupaven els temes relacionats amb la vida de la dona, principalment els que tenien a veure amb la formació i l'accés al món laboral. En els darrers anys l'edifici va funcionar com a centre d'entitats. En concret, del Col·lectiu de Dones de Futur, l'associació de Dones de Sant Adrià, l'associació de Dones de l'Agulla Daurada, la Coral de Sant Adrià i l'Associació de Veïns i Veïnes de Sant Adrià Nord.

Bibliografia

ASAB (1) UI. 1159, exp. 20. BELLOSTES, J. i ARNAU, N. (2002): Catàleg de béns culturals d'interès local del municipi de Sant Adrià de Besòs. Sant Adrià de Besòs. Butlletí d'informació municipal. Núm. 24, novembre 1983. Viure Sant Adrià de Besòs. Butlletí d'informació municipal. Núm. 35, novembre 1984. Viure Sant Adrià de Besòs. Butlletí d'informació municipal. Núm. 45, desembre 1985. Viure Sant Adrià de Besòs. Butlletí d'informació municipal. Núm. 74, abril 1988. <http://www.sant-adria.net/sant-adria-per-temes/cultura/casal-placa-de-lesglesia> <http://www.sant-adria.net/sant-adria-per-temes/alcaldia/noticies/comencen-les-obres-del-casal-de-la-dona>

